

BASIN BÜLTENİ

26 Temmuz 2017

Amaç

İNGEV (İnsani Gelişme Vakfı) tarafından İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) Doğrudan Faaliyet Desteği ile gerçekleştirilen araştırma ile İstanbul'daki mevcut istihdam trendlerinin eğitimle ilişkisini inceleyerek bu bağlamda olabilecek gelişme alanları konusunda ilgili tarafların planlamalarına yardımcı olacak veri setlerinin oluşturulması amaçlandı.

Yöntem

Proje kapsamında literatür taraması, Yuvarlak Masa Toplantıları, 1400 örnekli bilgisayar destekli telefon anketi (CATI) ve sonuçların değerlendirildiği bir Çalıştay gerçekleşti. Veri toplama Haziran ayında yapıldı. Çalışmada en yeni gelişmeleri anlamak ve uluslararası işgücü istatistikleri ile uyumlu olmak açısından genç istihdamı esas alındı; 15-34 yaş arasında olanlar 3 kategori içinde kapsandı; işveren veya kendi hesabına çalışanlar, bir işveren yanında çalışanlar ve iş arayanlar (işsizler). Bütün sonuçlar kitap halinde sunuluyor.

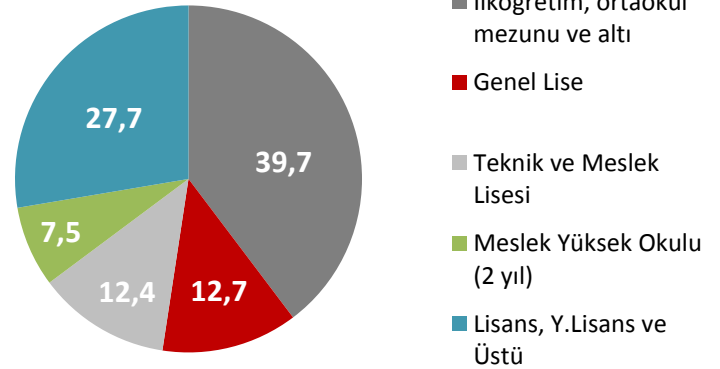
Bulgular

1. İstanbul genç istihdam (15-34 yaş) piyasası içinde ilköğretim –ortaokul ve altı birinci sırada, lisans ve üstü eğitim görenler ikinci sırada.

En Son Mezun Olunan Eğitim Kurumu (%)

İlköğretim, ortaokul mezunu ve altı	39,7
Genel Lise	12,7
Teknik ve Meslek Lisesi	12,4
Meslek Yüksek Okulu (2 yıl)	7,5
Lisans, Y.Lisans ve Üstü	27,7

Örnek sayısı (n): 1400

2. İşveren-kendi hesabına çalışan kategorisinde düşük eğitimliler daha yüksek oranda. Eğitim ve kendi hesabına çalışma adeta eğitim düzeyi ile ters orantılı. İş arayanlar (işsiz) eğitim düzeyine göre genelden önemli bir farklılık göstermiyor.

Çalışma Durumuna Göre En Son Mezun Olunan Eğitim Kurumu (%)

	Genel	İşveren / kendi hesabına çalışan	Çalışan	İş arayan (İşsiz)
Örnek sayısı (n):	1400			
İlköğretim, ortaokul mezunu ve altı	39,7	45,8	38,1	39,5
Genel Lise + Teknik ve Meslek Lisesi	25,1	27,7	24,2	25,7
Meslek Yüksek Okulu (2 yıl)	7,5	5,4	7,6	9,0
Lisans, Y.Lisans ve Üstü	27,7	21,0	30,1	25,8
Teknik ve Meslek Lisesi+MYO (2 yıl)	19,8	20,0	20,2	18,4

3. En yüksek işsizlik oranı (sayısı değil) edebiyat-güzel sanatlar fakültelerinden mezun olanlar, ikinci sırada fen-mimarlık –hukuk fakülteleri geliyor.

Aynı zamanda bu iki grupta işveren-kendi hesabına çalışma da yüksek. İktisadi ve idari bilimler ile eğitim fakültesi mezunları daha çok çalışan oluyor.

Lisans, Y. Lisans ve Üstü Mezunlarının Bölümlere göre Çalışma Durumu (satır %)

	İşveren /kendi hesabına çalışan	Çalışan	İş arayan (İşsiz)
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	9,6	72,6	17,8
Edebiyat Fakültesi-Güzel Sanatlar Fakültesi	14,9	55,3	29,8
Mühendislik Fakültesi	17,7	65,8	16,5
Eğitim Fakültesi	9,3	79,6	11,1
Fen, Mimarlık, Hukuk ve Diğer	15,4	60,6	24,0

4. Staj yaptığını beyan edenler çalışma hayatında özel olarak avantajlı bir durumda değiller. Staj yapmış olmakla olmamak arasında anlamlı bir fark bulunmuyor. Staj sisteminin uygulamada daha etkin hale gelmesi önemli.

Çalışma Durumuna Göre Staj Yapma (%)

	Genel	İşveren / kendi hesabına çalışan	Çalışan	İş arayan (İşsiz)
Staj yapmış	78,2	80,4	76,7	81,7
Staj yapmamış	21,8	19,6	23,3	18,3

5. Staj gibi mesleki eğitim kursu almış olmak da çalışma hayatında istihdama yönelik özel bir etki yapmıyor. Son yıllarda gelişen mesleki kurs iş dünyası ilişkisini güçlendirmek ve yaygınlaştırmak önemli

Çalışma Durumuna Göre Mesleki Eğitim Kursu Alma (%)

	Genel	İşveren /kendi hesabına çalışan	Çalışan	İş arayan (İşsiz)
Mesleki eğitim kursu almış	19,1	14,0	19,8	21,2
Mesleki eğitim kursu almamış	80,9	86,0	80,2	78,8

6. Geleneksel eğitim müfredatı içinde çok az yer bulan girişimcilik ve çalışma hayatı niteliklerine yönelik eğitimler geçmişe bakıldığında aslında en fazla eğitim ihtiyacı hissedilen alanlar. Yabancı dil bilgisi yine kuvvetle ihtiyacı istenilen bir alan.

Kod eğitimi, bilgisayar teknolojileri, sosyal medya yetkinliği dallarında eğitim ihtiyacı yine yüksek olmakla birlikte görece daha az. Bu alanların gelecekteki önemi düşünülürse farkındalığın artırılması gerektiği sonucu çıkıyor.

Hangi alanlarda daha fazla eğitim almış olmak istenirdi (%)

Yabancı dil eğitimi	79,7
Bilgisayar paket program kullanım yetkinliği	72,7
Bilgisayar kod yazma ve yazılım yetkinliği	53,6
Bilgisayar teknolojileri ve donanımı eğitimi	64,6
Sosyal medya ile ilgili yetkinlik	40,2
Somut olarak bir işe uygun mesleki eğitim	73,5
Sanatla ilgili yetkinliklerimi geliştiren bir eğitim	65,6
Sporla ilgili yetkinliklerimi geliştiren bir eğitim	65,4
Girişimcilik bilgilerini geliştiren bir eğitim	82,9
Liderlik, takım çalışması, iletişim, problem çözme, mülakat becerileri gibi çalışma hayatı yetkinlikleri	84,5
Hukuksal bilgilerimi geliştiren bir eğitim	73,6

7. Okurken iş deneyimi sahibi olmak, daha fazla eğitim almayı istemek ve başka bir alanda eğitim almayı istemek bugünden geçmişe bakıldığında en fazla katılım gösterilen ifadeler. Eğitim konusunda geçmişe bakıldığında bir tatminsizlik gözüküyor. Bu eksiklik hissi kadınlarda daha fazla. Özellikle orta öğrenimde rehberlik hizmetlerinin de güçlenmesi gerektiği gözüküyor.

Alınan Eğitimle ilgili ifadeler

	Katılıyorum (5+4)
Aldığım eğitim kolay iş bulmamı sağlıyor	38,7
Aldığım eğitim iyi bir ücret almamı sağlıyor	32,8
Aldığım eğitim kariyer yolunda ilerlememi sağlıyor	42,4
Aldığım eğitim iş hayatına beni hazırladı	39,9
Aldığım eğitim beni meslek sahibi yaptı	42,4
Başka bir alanda eğitim almayı isterdim	71,4
Daha fazla eğitim almayı isterdim	79,6
Okurken iş deneyimi de kazanmış olmayı isterdim	82,0

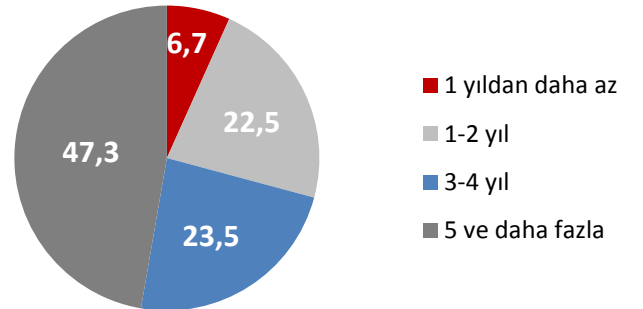
8. Örneklem içerisinde yer alan 15-34 yaş arası iş sahiplerinin bu statüde ortalama bulunma süresi 5,1 yıl. Son bir yılda yüzde 6,7, son iki yılda ise yüzde 29,2'si iş sahibi olmuştur. Girişimcilik konusundaki destekler ve gençler arasındaki kurumsal şirketlerden kaçma eğilimi girişimciliği güçlendiriyor.

İş sahibi olanların yüzde 63,3'ü bu işi kendileri kurmuşlar. Yüzde 36,7'si devam eden bir işte, muhtemelen aile –ortak bağlantılı bir işte iş sahibi olmuş. Girişimcilik daha çok 5 yıl civarında ücretli olarak çalıştıktan sonra realize oluyor.

İşveren veya Kendi Hesabına Çalışanların Kendi İşinde Çalıştığı Sürenin Dağılımı (%)

1 yıldan daha az	6,7
1-2 yıl	22,5
3-4 yıl	23,5
5 ve daha fazla	47,3
Ortalama Süre	5,1 Yıl

Örnek sayısı (n): 229

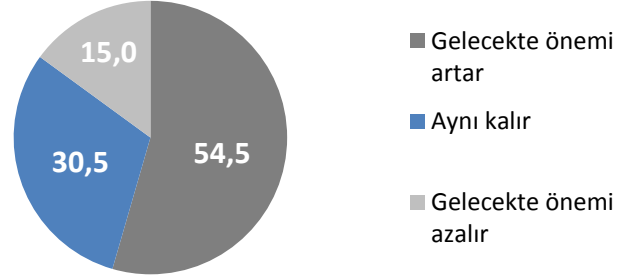

9. Yüzde 15 oranında bir grup ise gelecekte yaptıkları işin önemini azalacağını belirtiyor. Öneminin azalacağı beklenen işlerin anlaşılması ve gelişen koşullara daha iyi adaptasyonları için desteklenmesi önemli bir başka çalışma alanı.

İşveren veya Kendi Hesabına Çalışanların Mevcut İşin Gelecekteki Önemi ile İlgili Beklentileri (%)

Gelecekte önemi artar	54,5
Aynı kalır	30,5
Gelecekte önemi azalır	15,0

Örnek sayısı (n): 229

10. Özellikle kadın istihdamında lisans ve üstü eğitimin ağırlığı daha da belirgin. Çalışan kadınların yüzde 41,3'ü lisans ve üstü eğitime sahip iken erkeklerde bu oran yüzde 25'e düşüyor.

Kadınların işgücüne katılımında eğitim özellikle önemli bir değişken. Eğitim arttıkça katılım artıyor.

Cinsiyete Göre Çalışanların Mezun Oldukları Eğitim Kurumları (%)

	Genel	Erkek	Kadın
Örnek sayısı (n):	884	590	294
İlköğretim, ortaokul mezunu ve altı	38,1	43,6	26,1
Genel Lise & Teknik ve Meslek Lisesi	24,2	24,9	22,6
Meslek Yüksek Okulu (2 yıl)	7,6	6,5	10,0
Lisans, Y. Lisans ve Üstü	30,1	25,0	41,3

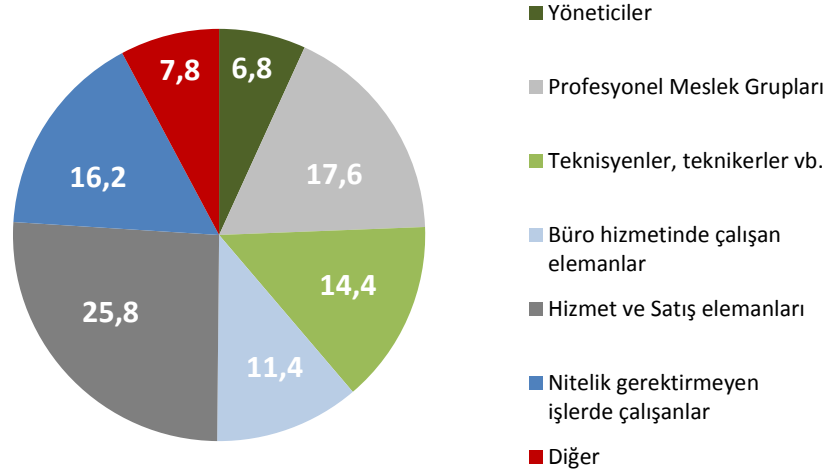
11. Hizmet ve satış elemanları olarak grupladığımız kesim en kalabalık meslek grubu (yüzde 25,8). İstanbul çalışan nüfusunun yüzde 16,2'si ise nitelik gerektirmeyen işlerde.

Kadınlar ve erkeklerin işteki pozisyonları birbirinden büyük ölçüde farklılaşıyor. Kadınlar erkeklere göre çok daha az yönetici, daha az teknisyen ve daha az hizmet ve satış elemanı konumunda çalışmaktadırlar. Buna karşılık erkeklere göre daha fazla profesyonel meslek gruplarında ve büro hizmetlerinde.

Çalışanların Meslek Grupları (%)

Yöneticiler	6,8
Profesyonel Meslek Grupları	17,6
Teknisyenler, teknikerler vb.	14,4
Büro hizmetinde çalışan elemanlar	11,4
Hizmet ve Satış elemanları	25,8
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	16,2
Diğer	7,8

Örnek sayısı (n): 884

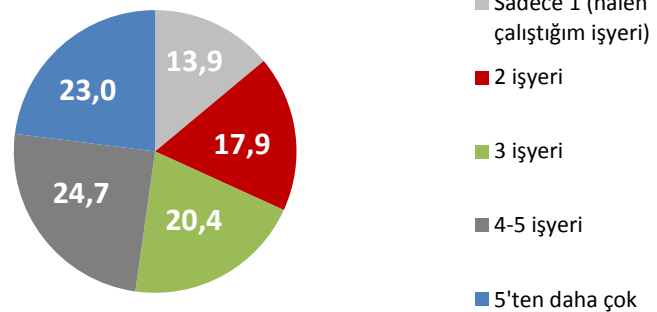

12. 15-34 yaş aralığında yer alan çalışanlar şimdiye dek ortalama 3,8 işyerinde çalışmışlar. Sadece tek işyerinde çalışanların oranı yüzde 13,9'dur. Öte yandan istihdam edilmiş genç İstanbul nüfusunun yüzde 47,7'sinin en az 4 işyeri değiştirmiş olması İstanbul'da yüksek bir işgücü hareketliliği olduğunu göstermektedir.

Çalışanların Halen Çalıştıkları İşyeri Dahil Şimdiye Kadar Kaç İşyerinde Çalıştığı (%)

Sadece 1 (halen çalıştığım işyeri)	13,9
2 işyeri	17,9
3 işyeri	20,4
4-5 işyeri	24,7
5'ten daha çok	23,0
Ortalama	3,83

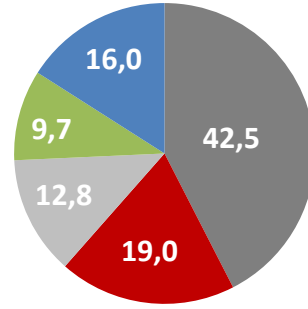
Örnek sayısı (n): 884

13. Çalışanların son işlerine başlamadan önce yaptıkları işyeri görüşmesi sayısı 2,75'dir. Örneklemin beşte biri 4 veya daha fazla işyeri ile görüştüğten sonra iş bulmuş. Eğitim arttıkça yapılan iş görüşmesi sayısı artıyor.

Çalışanların Meslek Gruplarına Göre Halen Çalıştıkları İşyerine Girmeden Önce Kaç Farklı İşyeri İle Görüşme Yaptıkları (%)

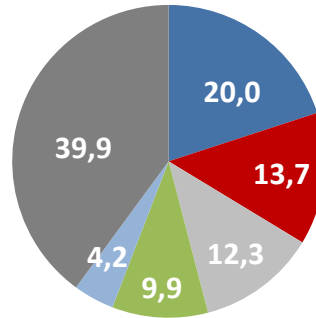
Sadece şimdi çalıştığım yer	42,5
2 işyeri	19,0
3 işyeri	12,8
4-5 işyeri	9,7
5'ten çok	16,0
Ortalama	2,75

14. İş tatmininin de dolaylı bir göstergesi sayılacak işte kendi isteği ile daha ne kadar çalışmak istediği konusunda ortalama 3,74 yıl. Yüzde 46'lık bir kesim kendi isteğine kalsa en fazla 2 yıl daha mevcut işyerinde çalışmak istemektedir. İşgücü hareketliliği ile birlikte genel bir iş tatminsizliği var ve şirketlerin çok fazla yoğunlaşmaları gereken konu.

Çalışanların Halen Çalıştığı İşyerinde Kendi İsteği ile Daha Ne Kadar Çalışmak İsteddiği (%)

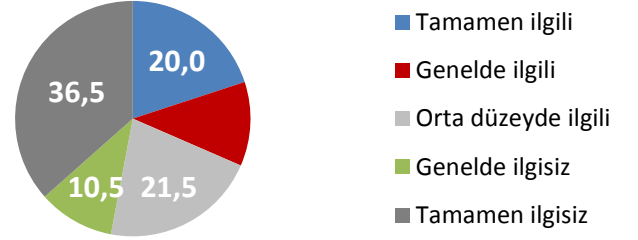
1 yıldan az	20,0
1 yıl	13,7
2 yıl	12,3
3 yıl	9,9
4 yıl	4,2
5 yıl ve daha fazla	39,9
Ortalama	3,74

15. Çalışanların yüzde 31,6'sı yaptıkları işle aldıkları eğitimin ilgili olduğunu söylüyor. Buna karşılık yüzde 47'si ilgisiz buluyor. Mesleki eğitim veren okulların mezunlarından iş-egitim ilişkisini kurma yükselip yüzde 54,2'ye ulaşıyor. Aynı şekilde lisans mezunlarında da yapılan iş – eğitim ilişkisi ortalamadan daha yüksek (yüzde 46,5). Ancak lisans mezunlarının yüzde 32,7'si aldıkları eğitimle yaptıkları işin ilgisiz olduğunu düşünüyorlar ki bu da lisans eğitimi istihdam sektörü ilişkisinin yeterince kurulmadığını gösteriyor.

Çalışanların Yaptıkları İş ile Aldıkları Eğitim Arasındaki İlişki (%)

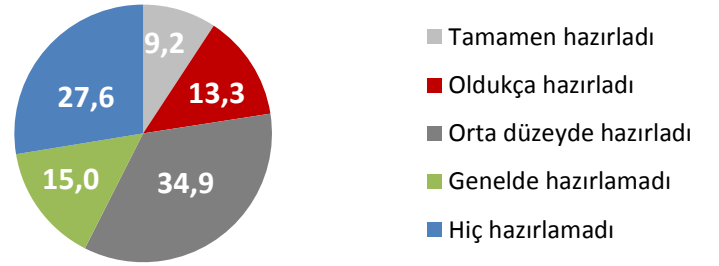
Tamamen ilgili	20,0
Genelde ilgili	11,6
Orta düzeyde ilgili	21,5
Genelde ilgisiz	10,5
Tamamen ilgisiz	36,5

16. Aynı şekilde çalışanların yüzde 42,6'sı aldığı eğitimin kendisini iş hayatına hazırlamadığını düşünüyor. Hazırladığını düşünenler sadece yüzde 22,5. Genel bir konu olarak eğitim ve iş hayatı arasındaki ilişki detaylarıyla önemli bir çalışma alanı.

Çalışanların Aldıkları Eğitimin İş Hayatına Hazırlama Durumu (%)

Tamamen hazırladı	9,2
Oldukça hazırladı	13,3
Orta düzeyde hazırladı	34,9
Genelde hazırlamadı	15,0
Hiç hazırlamadı	27,6

17. İstanbul'da genç işsizlik, üzerinde önemle durulması gereken bir konu. İşgücü tanımı içine giren 15-19 yaşındakilerin yüzde 36,1'i, 20-24 yaşındakilerin ise yüzde 27,4'ü ve 25-29 yaşındakilerin yüzde 17'si iş arar durumda.

Kadın işsizliği konusu da ayrıca bir başlık. İşgücü piyasasındaki kadınların yüzde 29,2'si iş arar durumda iken, erkeklerin ise yüzde 16,5'i iş aramakta. Kadın işsizliği profilinde lisans mezunları ve meslek yüksek okulu mezunluğu ortalamasının üstündedir. Lisans mezunu kadınlar erkeklere oranla iş bulmakta daha fazla zorlanıyor.

Cinsiyete Göre İş Arayanların (İşsizlerin) Mezun Oldukları Eğitim Kurumları (%)

	Genel	Erkek	Kadın
İlköğretim, ortaokul mezunu ve altı	39,5	45,5	31,9
Genel Lise	15,4	16,3	14,3
Teknik ve Meslek Lisesi	10,3	10,9	9,5
Meslek Yüksek Okulu (2 yıl)	9,0	4,5	14,5
Lisans, Y.Lisans ve Üstü	25,8	22,7	29,7

18. Ortalama işsizlik (iş arama) süresi 8,9 ay. Toplamda yüzde 64'lük bir kesim altı aydır iş arıyor. İşsizlik süresi bakımından başta gelen grup lisans mezunları. Lisans ve üstü dereceye sahip olan işsizlerin yüzde 23,9'u iki yıldır iş arar durumda. Bu grubun ortalama iş arama süresi 10,6 ay ve diğer bütün eğitim seviyelerinden fazla.

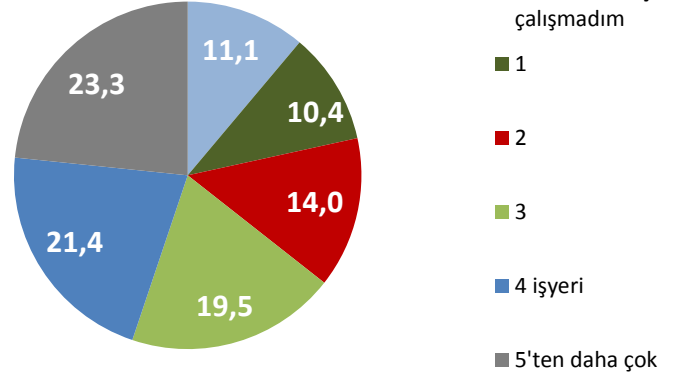
İş Arayanların (İşsizlerin) Mezun Oldukları Kuruma Göre Ortalama İş Arama Süresi (ay)

	Ortalama (... Ay)
İlköğretim	10,2
Genel Lise	5,7
Teknik Meslek Lisesi	6,4
Meslek Yüksek Okulu (2 yıl)	7,0
Lisans, Y.Lisans ve Üstü	10,6
Genel ortalama	8,9

19. Daha önce iş deneyimi edinmiş olanlar ortalamada 3,89 değişik işyerinde çalışmışlar. Başka bir ifade ile İstanbul'da 15-34 yaş arasında yer alan işsizlerin ortalama çalıştığı işyeri sayısı 3,89.

İş Arayanların (İşsizlerin) Şimdiye Kadar Kaç Değişik İşyerinde Çalıştığı (%)

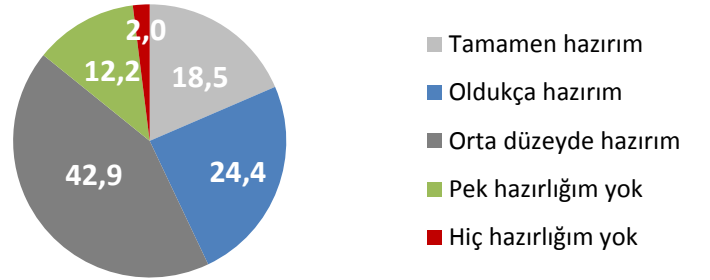
Daha önce hiç çalışmadım	11,1
1	10,4
2	14,0
3	19,5
4 işyeri	21,4
5'ten daha çok	23,3
Ortalama	3,89

20. İş arayanların başarılı iş görüşmeleri için kendilerini hazır hissetme oranı eğitim arttıkça yükseliyor. Genelde hazır olduğunu söyleyenler yüzde 42,9. Özellikle orta ve altı eğitimin bu alanda desteğe ihtiyacı var.

İş Arayanların (İşsizlerin) Başarılı İş Görüşmeleri İçin Hazırlığı (%)

Tamamen hazırım	18,5
Oldukça hazırım	24,4
Orta düzeyde hazırım	42,9
Pek hazırlığım yok	12,2
Hiç hazırlığım yok	2,0

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) Hakkında

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA), 2009'dan bu yana kentin, küresel ekonomide söz sahibi; yüksek katma değer yaratan, yenilikçi, yaratıcı, girişimci ruhunu besleyen bir ekonomik hayata sahip olması için çalışıyor. Ekonomide katma değeri yüksek sektörlerin İstanbul ekonomisi içindeki ağırlığının artmasının yanında sosyal hayatı da iyileştirmek, kolaylaştırmak için faaliyetlerini sürdürüyor. İSTKA, ilk desteğini verdiği 2010 yılından bu yana 402'si ekonomik kalkınmaya, 308'i sosyal kalkınmaya yönelik 710 projeyi destekledi. Her yıl verdiği yaklaşık 100 milyon liralık destekle orta ölçekli projelerin hayata geçmesini sağladı.

İNGEV Hakkında

Ülkemizdeki insani gelişmeyi desteklemek üzere kurulmuş olan İnsani Gelişme Vakfı (İNGEV); öncelikle yoksullukla mücadele ve gelir dağılımının iyileşmesi konularına odaklanır. Amacına uygun olarak karar vericilere yardımcı olacak analizler ve sosyal politika önerileri yapar. İNGEV aynı zamanda ilgili kamu kuruluşları, yerel yönetimler, uluslararası kuruluşlar, üniversiteler ve özel sektör kuruluşları ile iş birliği yaparak, içinde yer alacağı uygulama projeleri geliştirir. İşbirliğine, dayanışmaya, ortak akla ve üretime inanan İNGEV'in faaliyetlerinde ana değeri samimiyettir. İNGEV yaptığı iyi işlerle alanında hem ülkemizde hem de dünyada referans kabul edilmeyi hedefliyor. Vakfın kuruluşuna öncülük yapan Vural Çakır aynı zamanda Vakıf Başkanlığını da üstlenmiştir. İNGEV'in Stratejik Yönetim Danışma Kurulu'nda ise alanında çok başarılı işler yapmış olan ülkemizin çok önemli uzmanları yer alıyor: Osman Saffet Arolat, Ferhat Boratav, Ebru Arzu Çağdaş, Vural Çakır, Tonguç Çoban, Nuri Berk Çoker, Evren Doğanç, Elif Dürüst, Ziya Hakan Ergin, Dehşan Ertürk, Arkın Eyvazoğlu, Hüseyin Güner, Fuat Keyman, Steve Kretschmer, Halil Nalçaoğlu, Necati Özkan, Hasan Yalçın, Taylan Yıldız, Binnur Çakır, Renan Burduroğlu, Levent Özkula.